

**FUNDAȚIA EUROPEANĂ TITULESCU
ARHIVELE DIPLOMATICE – MAE
INSTITUTUL REVOLUȚIEI ROMÂNE DIN DECEMBRIE 1989**

DOCUMENTE DIPLOMATICE.

*Din activitatea Ministerului Afacerilor Externe
în mandatul lui Adrian Năstase
Iulie 1990-Octombrie 1992*

Cuvânt înainte de Adrian NĂSTASE

Ediție de Dumitru PREDA

CUVÂNT ÎNAINTE (Adrian Năstase)	VII
STUDIU INTRODUCȚIV - MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE AL ROMÂNIEI LA ÎNCEPUT DE DRUM NOU 1990 – 1992 (Dumitru Preda) XIII	XIII
NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI	XXVII
LISTA DOCUMENTELOR	XXIX
DOCUMENTE	1
A N E X E	277
I MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE AL ROMÂNIEI CARTE ALBĂ ȘASE LUNI DE PREOCUPĂRI, ACȚIUNI ȘI INIȚIATIVE <i>iunie-decembrie 1990</i>	279
II MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE AL ROMÂNIEI CARTE ALBĂ PREOCUPĂRI, ACȚIUNI ȘI INIȚIATIVE <i>ianuarie 1991-mai 1992</i>	301
III MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE AL ROMÂNIEI RAPORT DE ACTIVITATE <i>în perioada octombrie 1991-octombrie 1992</i>	385
IV NOTĂ PRIVIND SITUAȚIA AMBASADORILOR LA POST 14 mai 1991	405
V SITUAȚIA STATISTICĂ A PERSONALULUI MINISTERULUI AFACERILOR EXTERNE 15 mai 1991	407
VI DIRECȚIA ORGANIZARE ȘI PERSONAL. Punctaj de probleme privind selecționarea, pregătirea și perfecționarea personalului diplomatic al Ministerului Afacerilor Externe în anii 1990-1991 și în perspectivă	409
VII DIRECȚIA ORGANIZARE ȘI PERSONAL. Notă privind încadrarea cu personal a Ministerului Afacerilor Externe 19 iulie 1991	413
VIII DIRECȚIA DE ORGANIZARE ȘI PERSONAL. Programul de pregătire profesională a personalului diplomatic din cadrul Ministerului Afacerilor Externe (pentru anul de învățământ octombrie 1991-iunie 1992) 18 septembrie 1991	419
IX DIRECȚIA DE ORGANIZARE ȘI PERSONAL. Notă privind stadiul pregătirii tinerilor diplomați din MAE (1990-1991)	421
INDICE ONOMASTIC	427
I L U S T R A Ț I I	433

**Telegramă circulară a lui Romulus Neagu¹, Secretar de Stat al MAE,
către șefii de misiuni diplomatice ale României, privind consultările
ministrului Afacerilor Externe cu membri ai Sinodului Permanent
al Bisericii Ortodoxe Române și ai
Partidului Național Țărănesc Creștin-Democrat**

Nr. 7/03662

12 iulie 1990, București

SECRET. Urgență U

Domnule Șef de Misiune,

În cadrul procesului de consultări inițiat de MAE cu responsabili ai partidelor, grupărilor politice și altor forțe sociale din România, în vederea ajungerii la un consens pe plan național vizând apărarea și promovarea intereselor fundamentale ale țării noastre, la 10 iulie a.c. D-l ministru Adrian Năstase s-a întâlnit, la Palatul Patriarhal, cu membrii Sinodului Permanent al Bisericii Ortodoxe Române (Patriarhul Teoctist, Mitropoliții Daniel al Moldovei și Bucovinei, Antonie al Ardealului, Nestor al Olteniei, Nicolae al Banatului și episcopul Nifon, secretar al Sfântului Sinod).

A avut loc un schimb de vederi privind evoluțiile vieții internaționale și principalele probleme cu care se confruntă politica externă a României. Membrii Sinodului le-au fost prezentate punctele de vedere ale guvernului în probleme internaționale actuale, inclusiv relațiile cu Moldova sovietică – față de care Biserica Ortodoxă română manifestă un interes deosebit, precum și preocupările guvernului de întărire a legăturilor cu diaspora românească.

Este de reținut că pentru prima dată în perioada postbelică un ministru de Externe român a făcut o vizită la sediul Patriarhiei.

La 11 iulie, Domnul ministru Adrian Năstase a avut o amplă convorbire, la sediul MAE, cu D-l Ion Rațiu, deputat, fruntaș al Partidului Național Țărănesc – Creștin și Democrat, în care au fost abordate aceleași probleme, de interes major pentru politica externă a României.

Procesul consultărilor interne va continua, urmând să vă ținem la curent cu principalele momente ale acestuia.

AMAE, fond *Telegrame cifrate E. Circulare*, vol. 4/1990, f.f.

¹ *Romulus Neagu* (1930-2004), diplomat român. Economist, absolvent în domeniul relațiilor internaționale al Universităților din Kiev și New York, a parcurs toate treptele ierarhiei îndeplinind importante misiuni în străinătate (ONU, CSCE); director în MAE (1976-1988). Adjunct al ministrului român al Afacerilor Externe (ian. 1990); Secretar de Stat (iul. 1990-mai 1991); ambasador reprezentant permanent la ONU-Geneva (1991-1996); vicepreședinte al Comisiei de Politică Externă al Camerei Deputaților (1996-2000).

Respect pentru oameni și cărți

**Telegramă circulară a lui Adrian Năstase, ministru al Afacerilor Externe,
către șefii de misiuni diplomatice ale României, privind
Comisia de anchetă a evenimentelor din 13-15 iunie 1990²**

Nr. 6/07570

17 iulie 1990, București

SECRET. Urgență F

Domnule Șef de Oficiu,

Pentru informarea și orientarea Dumneavoastră și a colectivului politico-diplomatic al misiunii, vă transmitem elemente de interes rezultate dintr-un interviu acordat postului de radio București de către președintele Comisiei parlamentare de anchetă asupra evenimentelor din 13-15 iunie 1990, Radu Nicolae (FSN), secretar al Adunării Deputaților.

Comisia de anchetă este constituită din 23 deputați și senatori, reprezentarea în comisie fiind făcută pe principiul proporționalității, respectiv așa cum sunt reprezentate partidele în Parlament. Din comisie fac parte reprezentanți ai Uniunii Democratice a Maghiarilor din România, reprezentanți ai Partidului Național Liberal, ai Partidului Național Țărănesc Creștin și Democrat, ai Partidului Social-Democrat, ai Partidului de Uniune Națională a Românilor din Transilvania și ai Frontului Salvării Naționale. Biroul permanent al Comisiei de anchetă este constituit dintr-un președinte, doi vicepreședinți și doi secretari. Vicepreședinți sunt Sergiu Cunesco, deputat, președintele Partidului Social-Democrat, Solcan Ioan, senator, membru al Frontului Salvării Naționale, și Petru Burcă, reprezentantul Partidului de Uniune Națională a Românilor din Transilvania.

Comisia de anchetă are un grup de sinteză și analiză, constituit din 5 persoane și are 5 sub-comisii, care vor analiza informațiile, datele care vor fi puse la dispoziția Comisiei și, în același timp, vor realiza audierile persoanelor care vor dori să depună mărturie în legătură cu evenimentele din perioada 13-15 [iunie].

² Asupra evoluției societății românești în contextul dinamicii transformărilor interne și internaționale din epocă, vezi la Constantin Hlihor, *România. Căderea comunismului și nașterea democrației*, Editura Universității București, 2006, passim. Asupra evenimentelor din 13-15 iunie 1990 și a poziției diferitelor partide și grupări politice din România, cu consecințe directe asupra politicii externe și relațiilor externe ale statului român, pe larg, vezi: IRRD, „Caietele Revoluției”, nr. 4-5 (29-30)/2010, *Masa rotundă 13-15 iunie 1990*, p. 35-85; Romulus Cristea, *Piața Universității 1990*, ed. a III-a, Editura Foc Filocalia & Karta Graphic, Ploiești, 2008. Cf. Mihnea Berindei, Ariadna Combes, Anne Planche, *13-15 iunie 1990: realitatea unei puteri neocomuniste*, ediția a II-a, Editura Humanitas, București, 2006; Alin Rus, *Mineriadele. Între manipulare politică și solidaritate muncitorească*, Editura Curtea Veche, București, 2007, 640 p.

Respo Munca acestei Comisii este foarte grea; ea trebuie să manifeste deosebită obiectivitate, să-și îndrepte cu foarte mare grijă toate cercetările, toate audierile în așa fel încât adevărul să fie scos la iveală. Membrii Comisiei sunt cu toții conștienți de faptul că informarea opiniei publice, atât din țară, cât și din străinătate, trebuie să se facă cu maximum de obiectivitate. Lumea trebuie să știe exact ce s-a întâmplat în zilele de 13, 14 și 15 [iunie], așa cum s-au petrecut evenimentele. Niciun fel de mistificare a adevărului nu va fi permisă. Întreaga Comisie și-a asumat răspunderea publică ca să îndeplinească mandatul primit din partea Parlamentului României pentru stabilirea adevărului, adevăr care are menirea să contribuie la asigurarea unui climat de înțelegere și deplină ordine socială, de care întreaga țară are nevoie în aceste momente. Cercetările, ancheta, investigațiile pe care le va face Comisia sunt deosebit de laborioase, necesitând un timp îndelungat. Nu se poate face, încă, o evaluare decât va fi nevoie pentru a răspunde acestei comenzi sociale, acestei însărcinări primite din partea Parlamentului, dar Comisia dorește să asigure pe toată lumea că își va face în final datoria. În ședințele care au avut loc până în prezent, în cadrul Comisiei s-a putut constata un climat favorabil pentru o colaborare, pentru o bună desfășurare a muncii în această importantă acțiune. S-a degajat convingerea că acest climat este întrucâtva o urmare a climatului care s-a instaurat chiar și în Adunarea Deputaților, în Senat, unde împreună cu toate formațiile politice s-a putut realiza o cooperare fructuoasă. Este un lucru foarte bun și aceasta dă tuturor membrilor Comisiei speranța că în munca pe care o vor desfășura rezultatele vor fi bune.

Răspunzând unei întrebări dacă, în vederea stabilirii cauzelor reale care au determinat producerea evenimentelor de la mijlocul lunii iunie, vor fi solicitate și diverse ministere și instituții să participe la anchetarea faptelor (Ministerul Învățământului, Ministerul Justiției, Ministerul Lucrărilor Publice, Transporturilor și Amenajării Teritoriului) și de ce au fost alese aceste instituții, președintele Comisiei s-a referit la faptul că în presă s-au făcut nenumărate afirmații în legătură cu venirea ilegală a minerilor din Valea Jiului. Va trebui să se investigheze cu deosebită atenție această problemă pentru a fi puse în evidență împrejurările în care acești mineri au venit din Valea Jiului și, ca urmare, vor fi necesare informații de la Ministerul Transporturilor, Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului.

Pe parcursul investigațiilor, de câte ori Comisia va ajunge la concluzia că opinia publică ar trebui informată privind aspecte de un anumit fel, aceste date vor fi puse la dispoziția presei, radiodifuziunii și televiziunii.

În activitatea Dumneavoastră curentă de contacte, vă rugăm să utilizați elementele de mai sus, subliniind seriozitatea și spiritul de responsabilitate în care Comisia parlamentară de anchetă înțelege să-și îndeplinească mandatul,

precum și spiritul democratic în care își desfășoară activitatea, evidențiat, printre altele, și de disponibilitatea deschisă de a prezenta opiniei publice interne și externe concluziile la care va ajunge, precum și alte informații.

AMAE, fond *Telegrame cifrate E. Circulare*, vol. 4/1990, f.f.

3

**Telegramă circulară a lui Adrian Năstase, ministru al Afacerilor Externe,
către șefii de misiuni diplomatice ale României, privind
declarația Președintelui Ion Iliescu referitoare
la modalitățile de dialog în problemele de interes național**

Nr. 6/07571

17 iulie 1990, București

SECRET. Urgență F

Domnule Șef de Misiune,

Vă informăm că la 13 iulie 1990, Domnul Ion Iliescu, Președintele României, a făcut o declarație în exclusivitate Radioteleviziunii române, inaugurând o nouă formă de dialog a Președintelui cu țara, în cadrul căruia există dorința de a se da răspunsuri la diferite chestiuni și probleme ridicate de cetățeni.

Pentru informarea și orientarea activității colectivului politico-diplomatic al misiunii, vă transmitem, în sinteză, principalele idei ale declarației din 13 iulie.

La început, se subliniază că am intrat într-o fază nouă a dezvoltării noastre; am depășit etapa de provizorat, s-au organizat instituțiile principale de stat – Parlamentul, Președinția, Guvernul. Trebuie să intrăm într-o etapă mai ordonată, organizată, de abordare a problemelor fundamentale ale transformărilor din societatea noastră, îndeosebi a problemelor de natură economico-socială. De fapt, problematica majoră a acestei etape este înfăptuirea programelor de tranziție în domeniul economiei, reforma fundamentală a economiei, trecerea de la economia rigidă, supercentralizată, spre economia de piață. Este esența și a programului guvernamental, care a fost prezentat în fața țării, în fața Parlamentului, care comportă un ansamblu de măsuri legate, de restructurarea economiei, înlăturarea moștenirii grele pe care o avea mai ales în ceea ce privește structura nerațională a industriei, a unor ramuri fundamentale ale economiei noastre, înlăturarea efectelor metodelor administrative, birocratice, centralizate de conducere, creșterea eficienței pe toate planurile a activității economice, prin promovarea pârghiilor economice în organizarea și conducerea economică.

Toată această perioadă de tranziție nu este ușoară. Ea presupune schimbări radicale de natură organizatorică, de natură economică, de natură managerială, presupune transformarea mentalității oamenilor, promovarea spiritului de inițiativă, a cutezanței, a spiritului novator și mai ales promovarea unui înalt spirit de organizare și de conștiință în procesul muncii, ridicarea eticii muncii. Fără muncă eficientă de înaltă productivitate, de înaltă calitate, nu-i de conceput depășirea greutăților cu care ne confruntăm astăzi, depășirea rămânerii în urmă pe care o avem față de țările civilizate ale lumii.

Rezultatele ultimelor luni, rezultatele lunii iunie, începutul lunii iulie reflectă o stare de lucruri nouă, nesatisfăcătoare. De aceea, Președintele țării s-a adresat pe această cale cetățenilor, colectivelor, ca să realizăm ceea ce ne dorim cu toții, să ieșim din greutățile cu care ne confruntăm, să asigurăm condiții cât mai bune de viață pentru toți cetățenii țării. Trebuie să ne învățăm să fim exigenți și pretențioși cu munca fiecăruia dintre noi. A aștepta de la guvern ca să rezolve toate problemele nu este posibil; guvernul are răspunderile lui, bineînțeles, dar problemele se rezolvă în procesul muncii.

În continuare sunt abordate unele fenomene negative pe care le înregistrăm în viața noastră socială, în relațiile din societatea noastră, și anume apariția și amplificarea unor fenomene de corupție, în raporturile dintre instituțiile de interes public și a funcționarilor acestor instituții și cetățeni, care afectează grav relațiile noastre și creează stări de nemulțumire; situația nesatisfăcătoare în domeniul construcțiilor, îndeosebi al construcțiilor de locuințe.

Președintele României a evidențiat în mod deosebit necesitatea așezării vieții noastre într-un climat mai bun, mai constructiv, prin depășirea stării de încordare, de nesiguranță, de tensiune, de suspiciune, de înveninare a relațiilor dintre oameni, de chemare la violență, la ură, cu fenomene de instabilitate pe care le generează asemenea fenomene și care au efectuat grav relațiile noastre, viața noastră socială. Este momentul să depășim interesele meschine de grup, de partid și să creăm un climat constructiv de înțelegere, de stimă reciprocă pentru a ne apuca de problemele grave cu care se confruntă societatea noastră prin eforturi comune. Aceasta nu înseamnă înlăturarea – pentru că nici nu-i posibil – a diferențelor de opinii, de vederi asupra problemelor dezvoltării noastre sociale, confruntarea deschisă, cinstită a opțiunilor, a părerilor, căutarea și găsirea împreună, tocmai prin confruntarea constructivă a părerilor, a soluțiilor celor mai bune. Este vorba de a depăși starea de încordare și tensiune care împiedică tocmai acest climat de derulare a confruntărilor civilizate. Din păcate, și acum mai sunt unii care, atât în țară, cât și în afara țării, continuă să învenineze climatul de muncă, climatul general din societatea noastră și seamănă neîncredere, cultivă ura, cultivă calomnia, intoleranța. Unii s-au remarcat în mod deosebit în ultima vreme printr-o activitate foarte asiduă de denigrare a țării în afară, pentru că nu este

Libris.ro
 Respect pentru România

vorba numai de denigrarea conducerii țării, ci de o activitate cu profund caracter antinațional pentru că ea afectează și prejudiciază interesele generale ale României. Se și văd unele dintre aceste efecte. Sunt și unii prieteni ai noștri care ne tratează cu aceeași neîncredere; din păcate unii care au cochetat cu regimul lui Ceaușescu fără prea multe rețineri acum o fac pe exigenții față de România și față de eforturile pe care noi le facem ca să asigurăm dezvoltarea vieții noastre pe o bază nouă, pe o bază democratică. Ne dau lecții de democrație, în condițiile în care toată lumea vede ce eforturi facem ca să promovăm o veritabilă viață democratică în această țară. Trebuie să spunem că noi, în România, ne dezvoltăm pe cale democratică nu de dragul dorințelor altora, ci o facem pentru că aceasta este necesitatea vitală a dezvoltării societății românești, pentru că aceasta este o opțiune pe care a exprimat-o poporul nostru. Așa că nu de lecții și de condiționări avem nevoie, ci de înțelegere, de atitudine deschisă, de respect și stimă pentru eforturile acestui popor care s-a descătușat dintr-un regim intolerant, despotice și care își croiește cu dificultate o viață nouă. Cei care stimează acest popor ar trebui să manifeste mai mult respect, mai multă considerație și mai multă înțelegere față de el. Noi am fost și rămânem deschiși și vrem să promovăm o politică deschisă către toate țările, atât în Europa, cât și în lume, în general și vom face eforturi pentru a asigura o dezvoltare și diversificare a colaborării noastre internaționale cu toate țările. Sperăm să găsim înțelegere și mințile lucide să manifeste mai multă înțelegere față de aceste eforturi pe care le facem.

Perioada scurtă de când Parlamentul și-a început activitatea este un exemplu pozitiv asupra posibilității unei conlucrări, a unui dialog permanent și a unei confruntări cinstită, loiale, între majoritatea parlamentară și celelalte forțe reprezentate în cele două Camere, între guvern și opoziție. Modul în care s-a derulat până acum lucrările Parlamentului demonstrează posibilitatea reală a unei asemenea conviețuiri, a promovării unei veritabile democrații parlamentare. Noi considerăm că toate forțele politice și sociale, toate forțele constructive dornice să vadă depășite dificultățile prin care trece țara astăzi și să promoveze interesele fundamentale ale României, ale poporului nostru, vor găsi căile necesare pentru a crea climatul necesar de conlucrare pe toate planurile, pentru rezolvarea problemelor economice, sociale, ale vieții spirituale, ale vieții politice, pentru un climat civilizat, constructiv de confruntare loială în interesul țării. În acest sens vedem rolul constructiv al opoziției politice, al opoziției parlamentare, pentru ca printr-o critică constructivă, loială perpetuă, să [se] constituie și un factor de corectare a activității parlamentare, a puterii politice și să concure la găsirea soluțiilor celor mai bune pentru rezolvarea problemelor. Președintele României a făcut un apel la toți cei care își văd locul potrivit în această rezolvare constructivă a problemelor țării noastre să acționeze în această direcție. Președintele, desprinzându-se de orice fel de adeziune la vreo formațiune politică, se consideră

responsabil în fața țării în mod egal și este decis să ajute cu tot ceea ce ține de instituția prezidențială, să facă eforturi și să contribuie la crearea acestui climat deschis și la o atitudine receptivă față de toți factorii politici și sociali care pot coopera la promovarea spiritului de înțelegere, de coeziune, de conlucrare în interesul întregii țări. În acest sens, Domnul Ion Iliescu a făcut un apel la sprijinul tuturor cetățenilor și al tuturor forțelor organizate ca să creăm acel liant necesar promovării intereselor naționale.

AMAE, fond *Telegrame cifrate E. Circulare*, vol. 4/1990, f.f.

4

Telegramă circulară a lui Adrian Năstase, ministru al Afacerilor Externe, către șefii de misiuni diplomatice ale României, privind rezultatele primului sondaj de opinie după alegerile din 20 mai

Nr. 6/07700

20 iulie 1990, București

SECRET. Urgență U

Domnule Șef de Misiune,

Vă informăm că Institutul Român pentru Sondarea Opiniei Publice a realizat un nou sondaj referitor la probleme politice și sociale curente – primul după alegerile din 20 mai a.c. – pe un eșantion național de 3 800 persoane, reprezentativ pentru întreaga populație a țării în vârstă de peste 17 ani. Rezultatele sondajului au fost date publicității.

Concluzia generală a acestui sondaj este că, la aproape două luni de la alegeri, crizele și tensiunile acute prin care a trecut societatea românească nu au produs o ruptură internă, opțiunile politice ale populației nu s-au modificat, iar oamenii s-au deprins să exprime atât propriile lor interese, cât și opinii despre întrebările de interes general. Prezентăm mai jos, pentru informarea și orientarea Dumneavoastră, principalele rezultate ale sondajului.

1. Cu privire la evenimentele din 13-15 iunie

Evenimentele din 13-15 iunie au născut controverse aprinse și numeroase luări de poziție individuale sau colective în țară. Sondajul reflectă părerea populației din România despre aceste evenimente, reflectate prin gradul în care cetățenii abordați aprobă sau dezaprobă:

Respect pentru oameni și cărți

	Aprobă	Dezaproabă
	%	%
1. Ocuparea Pieței Universității timp de două luni	16	84
2. Evacuarea ocupanților Pieței Universității de către poliție în dimineața zilei de 13 iunie	76	24
3. Atacarea instituțiilor publice (TV, etc.) în ziua de 13 iunie	3	97
4. Apelul adresat populației de a veni în sprijinul autorităților	67	33
5. Venirea minerilor	55	45
6. Ceea ce s-a întâmplat în zilele de 14 și 15 iunie	27	73
7. Felul în care televiziunea a informat despre evenimentele din 13-15 iunie	63	37
8. Reacția negativă din unele țări	25	75

2. La întrebarea: **Ce așteaptă populația de la partidele politice?**

Peste 70 la sută din persoanele interviewate au răspuns că cele mai importante așteptări dintr-o listă de responsabilități incluse în chestionar sunt următoarele:

- Să asigure liniștea în țară
- Să colaboreze cinstit unele cu altele
- Să găsească soluții pentru economie

Despre FSN, ca partid de guvernământ, se consideră că ar trebui, în primul rând:

- să vegheze asupra respectării legilor de către toți.
- să elaboreze programe concrete.
- să contribuie la afirmarea adevărului.
- să garanteze libertatea cuvântului pentru toți.

Opoziției îi revine, după părerea celor interviewați, obligația primordială:

- de a veghea asupra respectării legilor de către toți.
- de a contribui la afirmarea adevărului.
- de a folosi mijloace pașnice în lupta politică.
- de a elabora programe concrete.

3. Urgențe sociale

Sondajul configurează pentru prima oară imaginea pe care populația și-o face, în prezent, despre gradul de urgență cu care guvernul ar trebui să soluționeze diferite probleme de viață. În opinia generală, ordinea urgențelor sociale este următoarea: alimentația, asigurarea liniștii publice, asigurarea locurilor de muncă, promovarea oamenilor competenți, perfecționarea

democrației, salarizarea, combaterea infracțiunilor, asistența medicală, poluarea mediului, problema locuințelor, asistența socială, transportul, petrecerea timpului liber, turismul.

4. Opțiuni politice

Raportul dintre popularitatea diferitelor forțe politice nu s-a schimbat față de cel rezultat din alegeri. FSN se bucură în continuare de simpatia a 65% din populație, partidele de opoziție 23%, iar 12% nu simpatizează cu nici un partid.

La întrebarea: „Aveți încredere în Președintele Ion Iliescu?” 79 la sută s-au pronunțat favorabil, iar 21 la sută nu. La aceeași întrebare despre Premierul Petre Roman, 82 la sută au răspuns da, iar 18 la sută nu.

5. De ce au votat oamenii așa cum au votat:

Sondajul a constatat că, indiferent de natura votului, factorii care au contribuit cel mai mult la formarea opțiunii au fost, în ordine: convingerea că partidul respectiv „va apăra democrația”, că are „conducători foarte buni la vârf” și „cunoaște foarte bine problemele țării”. Cel mai puțin a contat în decizia electorală că „partidul va fi simpatizat în străinătate”, că „este totul rupt de comunism” și că „își va atrage simpatia crescândă a populației”.

Vă recomandăm să folosiți activ elementele de mai sus în contactele curente pe care le aveți în cercurile politico-diplomatice și de presă din țara de reședință, atunci când prezentați evoluția situației politice și sociale din țară după alegeri. Evidențiați impactul real asupra populației al evenimentelor din 13-15 iunie a.c., cu mult mai ponderat și echilibrat, spre deosebire de unele ecouri avute în cercuri restrânse în țară și, îndeosebi, în străinătate, dominate de factori și interese politice care au supralicitat o situație emoțională. Sunt semnificative, în acest sens, dezaprobarea de către populație a ocupării Pieței Universității (84%) și a atacării instituțiilor publice în ziua de 13 iunie (97%), ca și dezacordul cu ceea ce s-a întâmplat în zilele de 14 și 15 iunie (73%).

AMAE, fond *Telegrame cifrate E. Circulare*, vol. 4/1990, f.f.

**Telegramă circulară a lui Adrian Năstase, ministru al Afacerilor Externe,
către șefii de misiuni diplomatice ale României, privind
activitatea Parlamentului pe plan extern**

Nr. 10/01835

28 iulie 1990, București

SECRET. Urgență U

Domnule Șef de Misiune,

La 27 iulie a.c. a avut loc reuniunea comună a Senatului și Adunării Deputaților consacrată activității Parlamentului României pe plan extern, având următoarea ordine de zi:

- Constituirea Grupului român al Uniunii Interparlamentare; adoptarea statutului și organelor sale de conducere, respectiv președintele, Comitetul Director și Biroul Executiv;

- Crearea de grupuri parlamentare de prietenie cu grupuri similare celor constituite în cadrul altor parlamentare;

- Promovarea relațiilor de colaborare ale Parlamentului României cu organisme parlamentare pe plan european. Trecerea la acțiuni concrete în direcția amplificării relațiilor cu Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei. Inițierea de contacte cu Parlamentul European, Adunarea Parlamentară a Uniunii Europei Occidentale, Adunarea Parlamentară a NATO.

1. În cuvântarea rostită înainte de începerea dezbaterilor, senatorul Corneliu Mănescu, președintele Comisiei parlamentare de Politică Externă, a evidențiat că revine Parlamentului nobila sarcină de a face ca România, prin Constituția și legile țării să-și regăsească personalitatea ca națiune, iar toți românii împlinirea spirituală. Astfel, alături și împreună cu celelalte instituții – Președinția, Guvernul și Ministerul Afacerilor Externe – Parlamentul să prezinte România și valorile ei celorlalte popoare și să stabilească cu toate relații firești. Parlamentului îi revine revederea principiilor și coordonatelor politicii externe a statului nostru, stabilirea liniilor directe ale acestei politici și indicarea pe cât posibil a mijloacelor de înfăptuire ale acestora.

Printre aspectele esențiale ale orientării politicii externe românești pentru viitor a menționat următoarele:

- Poziția țării noastre va trebui stabilită diferențiat față de fiecare țară în parte, nu ca până nu de mult, în funcție de sistemele țărilor și pe grupe de țări;

- Situația românilor de peste hotare trebuie să aibă o deosebită importanță în politica externă; în relațiile dintre state trebuie să se dea atenția cuvenită cetățeanului, omului;